

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Tájékoztató

Érkezett: 2015 NOV 23.

Nemzeti összefogás a korrupció elleni küzdelemben

A „jó kormányzás” alapja, hogy az állami szervek a közjó előmozdítását szolgálják. Az állampolgárok érdekeit szolgáló közintézmények feladata tehát a **tiszta és átlátható közélet megteremtése**, így küldetésük elválaszthatatlan része a korrupció elleni küzdelem támogatása.

Az Országgyűlés és az ÁSZ szerepe a korrupció elleni küzdelemben

Az Országgyűlés az Állami Számvevőszék 2007. évi tevékenységéről készült beszámoló elfogadásakor mondta ki először, hogy az intézménynek tevékenységéből adódóan fokozott figyelmet kell fordítania a korrupció tipikus kiváltó okaira, területeire, továbbá rá kell mutatnia a jogalkalmazási hiányosságokra. Az ÁSZ mandátumát a 35/2009. (V. 12.) OGY határozat is megerősítette, egyúttal támogatta, hogy a legfőbb ellenőrző intézmény stratégiai céljaival összhangban vizsgálja a korrupciós kockázatot jelentő területeket és térképezze fel a korrupciós kockázatokat.

Az Országgyűlés **hosszú távú elkötelezettségét** jól mutatja, hogy 2015. július 6-án, a 2014. évi ÁSZ beszámoló elfogadásáról hozott határozatában ismét kimondta: elismeri és megerősíti az ÁSZ korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló, valamint az integritásalapú szervezeti kultúra elterjesztése érdekében végzett tevékenységét.

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés felhatalmazása alapján, az ÁSZ Stratégiájában foglaltakra építve tehát elkötelezte magát az integritásalapú közigazgatási kultúra meghonosítása mellett és immár 10 éve fordít kiemelt figyelmet a korrupció elleni küzdelemre.

Az állami szervek együttműködése a korrupció elleni küzdelemben

Az Országgyűlés és az ÁSZ elköteleződésén túl a korrupció elleni **nemzeti összefogást** erősítette, hogy a 2011. november 18-án a közigazgatási és igazgatásügyi miniszter, a Kormány nevében a legfőbb ügyész, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke közös nyilatkozatot is aláírtak, amelyben erkölcsi kötelezettséget vállaltak az általuk vezetett állami szervek korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítésére, a

korrupcióellenes eszköztár fejlesztésére. A megállapodás példa nélküli mind Magyarországon, mind a világon. Az együttműködéshez 2013-ben csatlakozott az Országos Bírósági Hivatal, majd 2014-ben a Belügyminisztérium is. A korrupció elleni fellépés nemzetstratégiai szintű kérdéssé vált.

Az integritás kultúra meghonosítása Magyarországon

A 2010-es éveket megelőző időszak korrupció ellenes tevékenységének visszafogott eredményességét értékelve egyértelművé vált, hogy összehangotabb és határozottabb fellépésre, egyúttal szemléletváltásra van szükség a tiszta közélet megteremtése érdekében. A **paradigmaváltást** a kockázatelemzésen és kockázatelemzésen, azaz a prevención nyugvó holland „integritás” modell jelentette, melyet az ÁSZ egy európai uniós támogatással megvalósult projekt keretében sajátított el 2007-2008-ban.

A nemzetközi tapasztalatokat adaptálva az Állami Számvevőszék egy egyedülálló **„magyar modellt”** fejlesztett ki, amely a következőkön alapul: **megelőzés**, kockázatokban való gondolkodás, az ellenálló-képességet növelő eszközök beazonosítása és alkalmazása, végső soron az integritás kultúra elterjesztése.

Ennek megvalósítására hozta létre az Állami Számvevőszék az Integritás Projektet, amelynek két fő pillére az intézmények belső kontrollrendszerének ellenőrzése, valamint a közintézmények korrupciós veszélyeztetettségének és az integritás kontrollok kiépítettségének feltérképezése. Az Integritás Projekt elindítása óta számos kezdeménnyel bővült.

Az ÁSZ Integritás felmérése – térképen a korrupciós kockázatok

Az ÁSZ 2011 óta évente, idén ötödik alkalommal végezte el felméréssorozatát, melynek célja a magyar közszféra korrupciós kockázatainak feltérképezése, tudatosítása és ezáltal a megelőzést biztosító kontrollok erősítése. A 2015. évi adatfelvételben több mint **2550 intézmény** vett részt, a résztvevő szervezetek alkalmazotti létszámukat tekintve a magyar közszféra teljes létszámának több mint felét tették ki.

A felmérés eredményei szerint a résztvevő intézmények körében a korrupciós kockázatok csökkenését és a kapcsolódó irányítási, vezetési kontrollok szintjének emelkedését mutató, **kedvező irányú változás** tapasztalható. Ennek legfőbb oka a veszélyek tudatosulása, a közszféra intézményeinek fokozódó elköteleződése, a közpénzek iránti felelősség növekedése és ezzel párhuzamosan a korrupció ellenes rendszerek és eljárások alkalmazásának növekvő elterjedése.

A közszféra integritás-irányítási, és belső kontroll rendszerének fejlesztése

Valódi szemléletváltásról és integritás-kultúráról csak akkor beszélhetünk, ha a közszféra szervezetei és intézményei saját indítatásból tesznek lépéseket az egyéni és szervezeti integritás megteremtése érdekében. E célkitűzést támogatja a 2013-ban létrehozott **Integritás Támogatók Köre**, az a ma már több mint 2000 közintézmény, akik évről évre részt vesznek az integritás felmérésben.

Az integritás felmérés eredményei alapján nőtt az **etikai kódexet** alkalmazó, külső szereplőkkel való kapcsolattartást szabályozó, szervezeti kultúra javítását szem előtt tartó intézmények aránya.

Az ÁSZ a szemléletváltás „motorjaként”, annak megvalósításában új eszközként 2014 óta öntesztekkel is támogatja a közszféra intézményeit. Az **önteszt rendszer** alkalmazásával javulhat a kitöltő szervezetek belső kontrollrendszere, önellenőrzési képessége, vagyis

elősegíthető a szervezeti integritás alapjainak megteremtése.

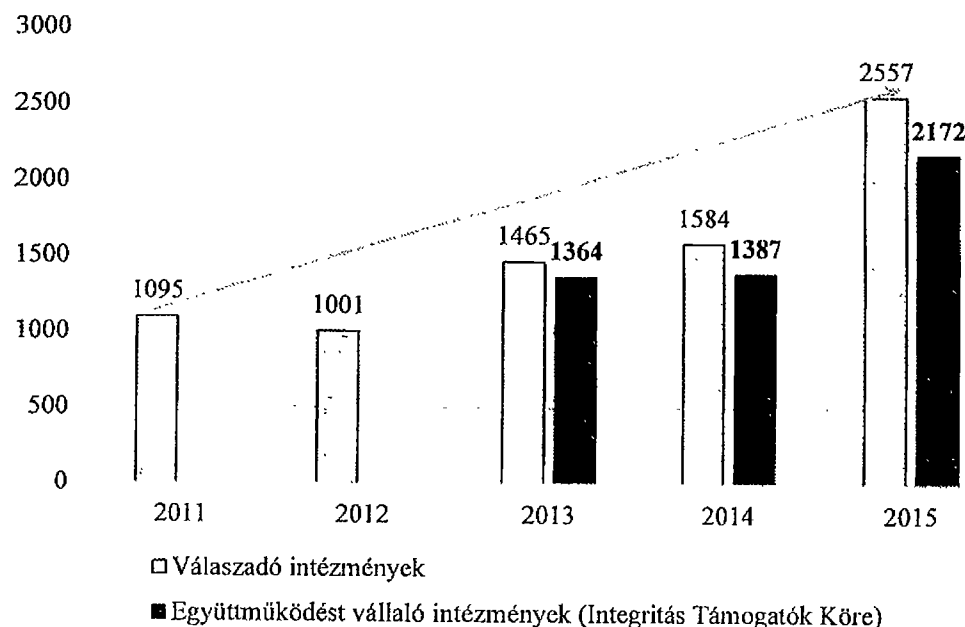
Fontos eredménynek és tevékenységünk hasznosulásának tartjuk, hogy a korrupció elleni kormányzati intézkedésekről és a Közigazgatás Korrupció-megelőzési Programjának elfogadásáról szóló 1104/2012. (IV. 6.) Korm. határozat, valamint a **Nemzeti Korrupcióellenes Programban** foglalt intézkedések végrehajtására vonatkozó 1336/2015. (V.27.) Korm. határozat figyelembe vette az Állami Számvevőszék gyakorlatát, és a közszféra integritásának erősítését helyezte a program középpontjába.

Etikus közszoigalati vezetők és integritás szakértők képzése

A közszféra integritás szemléletének fejlődését és a korrupció elleni nemzeti összefogást mutatja, hogy az integritás irányítási rendszerekkel kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok beépültek, beépülnek a közszoigalati szakemberek és vezetők képzésébe is. Az ÁSZ a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, valamint a Nemzeti Közszoigalati Egyetem együttműködésével 2013-ban elindított integritás tanácsadó képzésen az elmúlt években **120 szakértő** szerzett diplomát. A tanácsadók a korrupció és visszaélések kockázatának csökkentésén keresztül támogatják a közszoigazgatás fejlesztését. A képzés fővédnöke az Állami Számvevőszék elnöke.

Az **Országgyűlés** részben az e téren elért eredményeket elismerve 34/2015. (VII. 7.) számú határozatában támogatta, hogy a közpénzekkel és közvagyonnal való gazdálkodásban érintett szervezetek tekintetében az ÁSZ szélesítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezető-képzést.

A válaszadó és azon belül az együttműködő intézmények számarányának alakulása az integritás felmérés adatfelvétele alapján (év/intézmény)

A „jó gyakorlatok” hazai és nemzetközi szintű megosztása

Az Állami Számvevőszék a korrupció megelőzésének módszertanát, mérését és eredményeit különböző szakmai, tudományos és oktatási fórumokon megosztja. Célunk, hogy szigorú nemzetközi standardok alapján végzett kutatási és ellenőrzési módszereink és eredményeink egyfajta **referenciapontként** szolgáljanak, ezáltal hozzájáruljanak az integritás szemlélet széles körű elterjedéséhez.

Az ÁSZ ennek szellemében az elmúlt években közel **30 integritás témájú előadást** tartott, tapasztalatit és a felmérések eredményeit pedig évről évre elemzésekben és tanulmányokban is közzé tette. 2014-ben első alkalommal **szektorális elemzésekben** mutattuk be az integritás felmérések legfontosabb tanulságait.

A hazai és nemzetközi szintű **tudásmegosztást** aktívan támogatta a Számvevőszék kétnyelvű tudományos folyóirata, a **Pénzügyi Szemle** is. Az elmúlt időszakban két alkalommal is a korrupció megelőzését, illetve az integritás megerősítését állítottuk a lap fókuszába és összesen 5 tanulmány jelent meg az ÁSZ munkatársainak tollából.

Az **Országgyűlés** 41/2013. (V. 27.) OGY határozatával támogatta, hogy az Állami Számvevőszék részt vegyen a legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi szakmai szervezete (INTOSAI) Fejlesztési Kezdeményezésének (IDI) tevékenységében, és ahhoz donorként szakmai támogatást nyújtson, kiemelt figyelemmel a magyar külgazdasági stratégiára. E cél megvalósítását szolgálja az **ÁSZ nemzetközi „jó gyakorlatok” szeminárium-sorozata**, melynek keretében 2 nemzetközi konferenciát és 2 nemzetközi szemináriumot tartottunk. Az eseményeken **33 ország 60 számvevőszéki szakértőjével** osztottuk meg a korrupció elleni küzdelem terén szerzett tapasztalatainkat. Kezdeményezésünk eredményességét és hasznosulását mutatja, hogy idén az **ÁSZ** részt vehetett az **IDI** (nemzetközi számvevőszéki fejlesztéseket szolgáló kezdeményezések) **kulcsfontosságú partnereinek** egyeztető tanácskozásán.

Az integritás szemlélet érvényesülése az ÁSZ ellenőrzéseiben és az intézmény szervezeti működésében

Az Állami Számvevőszék stratégiai célkitűzéseivel összhangban fejleszti és ellenőrzéseibe fokozatosan beépíti a szervezeti integritás és a korrupciós kockázatok beazonosítására alkalmas, valamint az integritás felmérésben alkalmazott eszközöket. Az **ÁSZ ellenőrzési programjaiban** ma már külön fejezet foglalkozik az integritással és annak ellenőrzésével, továbbá az ellenőrzési

témaválasztásban meghatározó szerepet játszó **kockázatelemzési rendszer** is hasznosítja az integritás felmérés eredményeit.

Az integritás ellenőrzésére szolgáló eszközök első generációja az integritás felmérésben alkalmazott kérdőív **tanúsítvány** formájába történő beépítése. 2014-ben 14 ellenőrzési program keretében több mint 300 intézmény esetében értékeltük a korrupciós veszélyeztetettség és a kontrollok kiépültségi szintjét.

Az Állami Számvevőszék a saját belső működésében is érvényesíti az **integritás** szemléletet és a korrupció megelőzésén alapuló intézményi működés kialakítására törekszik. Az intézmény integritásirányítási rendszere ezért áthatja az **ÁSZ munkafolyamatait, szabályrendszereit és teljes erőforrás, illetve vagyon-gazdálkodását**, mindezek mellett szilárd értékrendszert és támogató iránymutatást ad a munkakultúra fejlesztéséhez.

Jövőkép

A „jó kormányzás” sikerességének egyik alapja a közintézményekbe vetett **bizalom** erősítése. Az **ÁSZ** stratégiai célként kezeli és támogatja az Országgyűlés és a Kormányzat munkáját, hogy az integritás alapú közélet megszilárduljon Magyarországon.

Kiemelt célunk, hogy tevékenységünkön és együttműködési keretrendszerünkön keresztül támogassuk a közszféra **teljes szemléletváltását**, az integritás irányítási rendszerek megerősítését a közintézményekben. Tudatosan tervezett, aktív és kezdeményező kommunikációs tevékenységet folytatunk a korrupciós **kockázatok társadalmi szintű tudatosítása, megelőzése** érdekében.

Legfrissebb ellenőrzési tapasztalatainkat hasznosítva külön integritás kérdőívet dolgozunk ki a **gazdasági társaságokra** vonatkozóan, a társaságok jogállásával és **tevékenységével összefüggő korrupciós kockázatok csökkentése** és a kontrollok erősítése érdekében.

Az **ÁSZ** tehát a jövőben is „**örkődik**” a közpénzek felhasználása felett, „**jelzi**” az előforduló problémákat, és a helyes irányba „**tereli**” a közintézmények gazdálkodását.

